

“ ...

6. Öncelikle belirtmelidir ki, 2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin yukarıda aktarılan 6. fıkrasına göre istinaf başvurusunun süre aşımı yönünden reddine dair kararın kararı istinaf edilen ilk derece Mahkemesince verilmesi, ilk derece mahkemesince verilecek bu karara karşı ilgilinin yedi günlük istinaf hakkı bulunması gerekmektedir. Ancak ilk derece Mahkemesince bu yapılmayarak dosya istinaf başvurusu yönünden tekemmül ettirilip Dairemize gönderilmiştir. Durumu bu olan işbu dava dosyasının ilk derece Mahkemesine Dairemize iadesi ise Kanunen mümkün değildir. Zira, 2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin 7. fıkrası bu gibi hallerde istinaf yargı mercilerinin ilk derece yargı mercileri yerine geçip kararı kesin olarak vereceklerini düzenlemektedir.

7. Ayrıca, dosyanın ilk derece Mahkemesine Dairemizce iadesi hukuk tekniği anlamında da mümkün değildir. Zira, istinaf başvurusunun süresinde olmadığı için istinaf başvurusunun süreden reddi gerektiği gerekçesiyle dosyayı ilk derece Mahkemesine iade etmek, bu iade kararı üzerine ilk derece mahkemesince verilecek karar hakkında yapılması muhtemel olan istinaf başvurusu hakkında Dairemizce önceden görüş açıklanmış olması sonucunu doğuracak ve ilk derece Mahkemesince verilecek olan kararın istinafın ilgilisi yönünden anlamsız kılacaktır.

8. Diğer yandan; işbu dava dosyasında istinaf başvurusunun süre aşımı yönünden reddine yönelik olarak Dairemizce verilecek olan kararda 2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin anılan 7. fıkrasındaki kesinlik hükmüne rağmen temyiz yolunun açık olduğunun belirtilmesi de mümkün değildir. Zira, işbu davacının esası 2577 sayılı Kanun'un 45/6. ve 46. maddesi gereğince temyize tabi değildir. Nitekim, esası itibariyle temyize tabi olmayan dava dosyalarında Bölge İdare Mahkemelerince 2577 sayılı Kanun'un 48/7. maddesi uyarınca istinaf başvurularının süreden reddine dair verilen kararlarda temyiz yolunun açık olduğunun belirtilmesi üzerine ilgililerce yapılan temyiz başvurularını Danıştay incelememekte, anılan 7. fıkradaki kesinlik hükmüne atfen bu başvurularını incelenmeksizin reddine karar vermekte olup, bu kararlara örnek olarak Danıştay 10. Dairesi'nin 03.04.2019 tarihli E:2019/279, K:2019/2539 sayılı kararı gösterilebilir.

9. Tüm bu anlatımlardan görüleceği üzere, işbu dosyada Dairimizce verilmesi gereken istinaf başvurusunun süre aşımı yönünden reddine dair karar anılan 7. fıkradaki kesinlik hükmü sebebiyle kesin mahiyette olacak ve ilgilisince bu karar temyiz edilemeyecek, temyiz edilse bile temyiz başvurusu incelenmeyecektir.

10. Fakat, esası itibariyle dahi çok dereceli bir yargılama usulüne tabi olan ve esas yönünden muhakemesi ilk derece yargı merciiince yapıлып istinaf yargı mercii önüne kadar gelen işbu davanın, ilk defa verilecek bir süre ret kararıyla nihayete erdirilmesi, dolayısıyla da, başvuru süresinde olmadığına karar verilen ilgilinin başvurusunun aslında süresinde olduğu veya süresinde kabul edilmesi gerektiği yönünde iddia ve delil ileri sürme imkanının bulunmaması 2709 sayılı Anayasamızın 2. maddesindeki “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” Şeklindeki hukuk devleti ilkesine, 13. maddesinde ki “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine

aykırılık olamaz.” hükmüne, 36. maddesindeki “Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.” hükmüne ve 155. maddesindeki “Danıştay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir.” hükmüne uygun düşmeyecektir. Zira, dosyadaki belgelere göre başvuru süresinde olmasa bile tebligat usulsüzlüğü, mücbir sebep gibi hukuksal anlamda muhakemeye değer olup da henüz ilgilisi tarafından ileri sürülme gereği ve imkânı olmadığı için dosyaya intikal etmeyen birtakım hususlar hukuk aleminde mevcut olabilir.

11. Nitekim, esas itibarıyla temyize tabi olan bir davada ilk derece yargı merciince işin esas hakkında verilen karara karşı yapılan istinaf başvurusunun süre aşımı nedeniyle reddine dair istinaf yargı merci kararına karşı yapılan temyiz başvurusu sonucunda Danıştay 5. Dairesince verilen 16.09.2021 tarihli E:2021/5580, 2021/2566 sayılı kararda “Dosyanın incelenmesinden, İdare Mahkemesi kararının 21/10/2020 tarihinde davacı vekiline elektronik tebligat yoluyla tebliğ edildiği, istinaf başvuru süresinin son gününün 20/11/2020 tarihi olmasına rağmen bu karara karşı istinaf başvurusunun otuz günlük yasal süre geçirildikten sonra 22/12/2020 tarihli dilekçe ile yapıldığı, davacı vekili tarafından 20/11/2020 tarihinde Covid-19 kapsamında temaslı durumu nedeniyle karantinede olduğu, daha sonra 24/11/2020 tarihinde yapılan testin pozitif çıkması üzerine hastanede yattığı ve karantina sürecinin devam ettiğinin beyan edildiği ve dilekçesi ekinde 24/11/2020 tarihli PCR testi sonucunun sunulduğu görülmüştür. Bu durumda, davacı tarafın beyanında belirttiği hususlar araştırılarak ilgili belgeler temin edildikten sonra mücbir sebep şartları da gözetilerek karar verilmesi gerekirken, bu hususlar yerine getirilmeden eksik incelemeyle dayalı olarak verilen istinaf başvurusunun süre aşımı nedeniyle reddi yönündeki temyize konu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 14. İdare Dava Dairesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.” şeklindeki gerekçeyle istinaf yargı merciinin istinaf başvurusunun süre yönünden reddine dair kararının bozulmasına ve yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın istinaf yargı merciine gönderilmesine karar verilmiştir.

12. Bu itibarla, istinaf başvuru süresinde olmayan işbu davanın, istinaf başvurusu hakkında ilk defa verilecek bir süre ret kararıyla nihayete erdirilmesi sonucunu doğuran, dolayısıyla da, başvurusu süresinde olmadığına karar verilmesi gereken davacı vekilinin başvurusunun aslında süresinde olduğu veya süresinde kabul edilmesi gerektiği yönünde iddia ve delil ileri sürme imkanını ortadan kaldıran, dolayısıyla da Anayasamızın yukarıda aktarılan hükümlerine uygun olmadığı sonucuna ulaşılan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 48. maddesinin “Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin 3. madde esaslarına göre düzenlenmediği, temyiz kanuni süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğunun anlaşıldığı hâllerde, 2. ve 6. fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştay’ın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak verilir.” şeklindeki 6545 sayılı Kanunla değişik 7. fıkrasında yer alan “2. ve 6. fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştay’ın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak verilir.” ibaresi ile bu ibareyle ilintili olan 6545 sayılı Kanunla değişik 45. maddesinin “İstinaf, temyiz şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağlı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir.” şeklindeki 2. fıkrasının “İstinaf, temyiz şekil ve usullerine tabidir.” şeklindeki 1. cümlesinin ve yine bu ibareyle ilintili olan 6545 sayılı Kanunla değişik 45. maddesinin “Bölge idare mahkemelerinin 46. maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir. Bu kararlar, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilir ve bu mahkemelerce yedi gün içinde tebliğe çıkarılır.” şeklindeki 6. fıkrasının “Bölge idare mahkemelerinin 46. maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir.” şeklindeki 1. cümlesinin 2577 sayılı Kanun’un 48. maddesinin 7. fıkrasının işbu kararla iptali istenen “2. ve

6. fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştay'ın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak karar verilir." ibaresi açısından iptal edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ç- Karar :

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 2., 13., 36. ve 155. maddelerine aykırı olmaları sebebiyle;

a) 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 48. maddesinin "Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin 3. madde esaslarına göre düzenlenmediği, temyiz kanuni süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğunun anlaşıldığı hallerde, 2 ve 6. fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştay'ın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak karar verilir." şeklindeki 6545 sayılı Kanunla değişik 7. fıkrasında yer alan "2 ve 6. fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştay'ın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak verilir." ibaresinin,

b) Aynı Kanun'un 6545 sayılı Kanunla değişik 45. maddesinin "İstinaf, temyiz şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağlı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir." şeklindeki 2. fıkrasının "İstinafın, temyiz şekil ve usullerine tabidir." şeklindeki 1. cümlesinin (2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin 6545 sayılı Kanunla değişik 7. fıkrasının işbu kararla iptali istenen ibaresi yönünden),

c) Aynı Kanun'un 6545 sayılı Kanunla değişik 45. maddesinin "Bölge idare mahkemelerinin 46. maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir. Bu kararlar, dosyayla birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilir ve bu mahkemelerce tebliğe çıkarılır." şeklindeki 6. fıkrasının "Bölge idare mahkemelerinin 46. maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir." şeklindeki 1. cümlesinin (2577 sayılı Kanun'un 48. maddesinin 6545 sayılı Kanunla değişik 7. fıkrasının işbu kararla iptali istenen ibaresi yönünden),

iptali istemiyle Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına; dava dosyasının ve dosyada bulunan tüm belgelerin onaylı suretlerinin işbu karar aslı ile birlikte Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine; işbu karar aslı ile dosya suretinin Anayasa Mahkemesince esasa alındığı tarihten itibaren beş ay beklenilmesine, beş ay içinde netice gelmezse mevcut mevzuata göre dosyanın karara bağlanmasına; işbu kararın onaylı birer örneğinin bilgi amacıyla taraflara da tebliğine, 16.02.2022 tarihinde oy birliğiyle karar verildi."